

Lindsey Davis

La plata de Britània

Traducció de Joan Mateu i Besançon

Columna
Barcelona

Títol original: *The silver pigs*

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar
a Columna l'any 1997

Primera edició en aquest segell: novembre del 2013

© Lindsey Davis, 1989

© de la traducció: Joan Mateu i Besançon, 1997

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.,

labutxaca

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Liberduplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 22.912-2013

ISBN: 978-84-9930-763-3

La traducció d'aquesta obra ha estat possible
amb l'ajut de la Institució de les Lletres Catalanes.

Obra traduïda amb el concurs de la Comissió europea.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de
l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació
pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa
a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si
necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

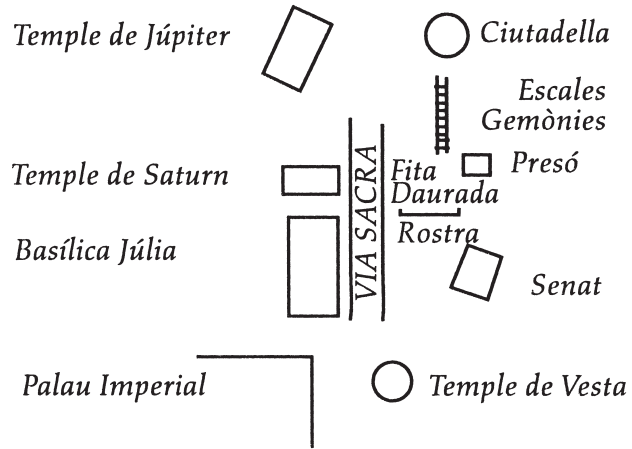
Tots els drets reservats.

Per a en Richard.

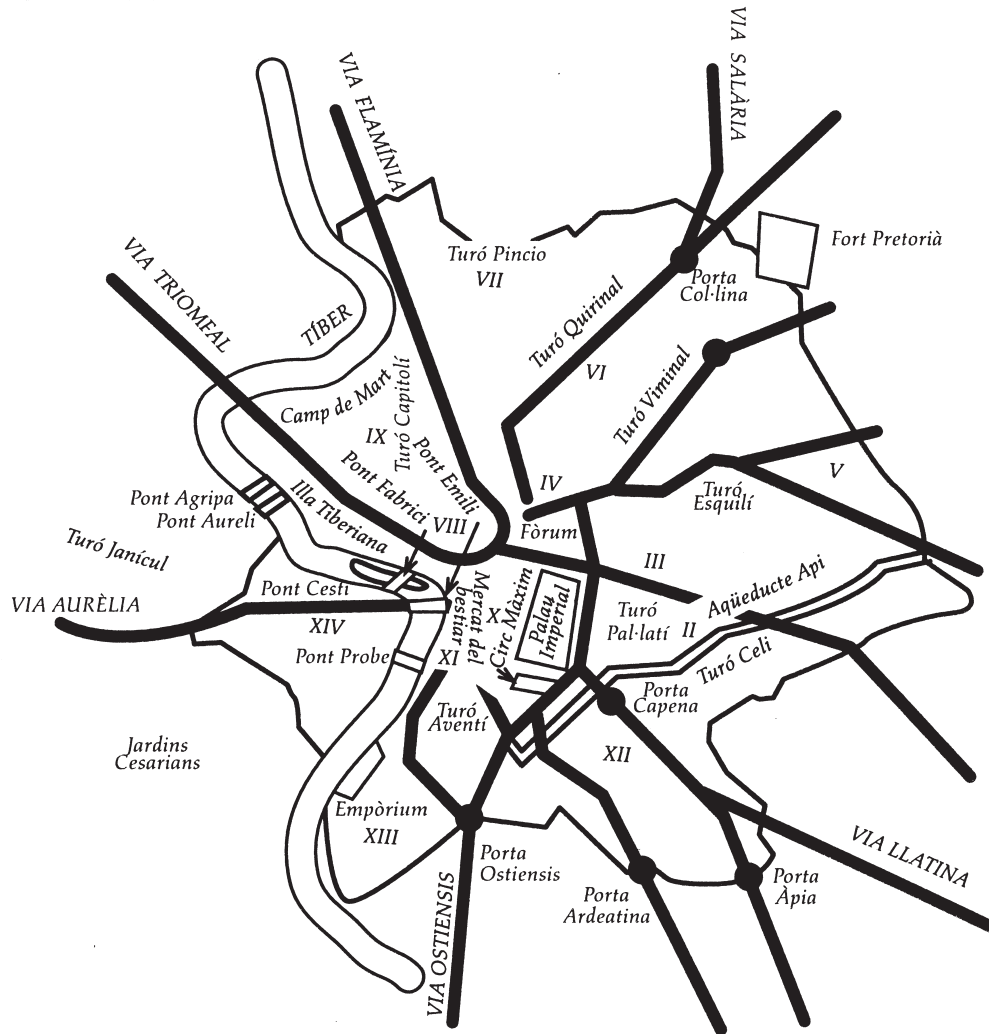

EL FÒRUM ROMÀ

LA ROMA IMPERIAL

DRAMATIS PERSONAE

AL PALAU IMPERIAL

Vespasià August	Un senyor molt trempat que ha sortit del no-res i s'ha convertit en emperador de Roma.
Tit Cèsar	Trenta anys. Fill gran de Vespasià; intel·ligent i estimat.
Domicià Cèsar	Vint anys. Fill petit de Vespasià; no tan intel·ligent ni tan estimat.

A LA REGIÓ I (SECTOR DE LA PORTA CAPENA)

Dècim Camil Verus	Un senador (un milionari).
Júlia Justa	La noble esposa del senador.
Helena Justina	La filla del senador. Vint-i-tres anys i un divorci recent: una jove assenyada.
Publi Camil Metó	El germà petit del senador; es dedica a la importació i exportació.
Sòsia Camil·lina	Filla de Metó. Setze anys. Rossa, bella i, per tant, sense necessitat de ser assenyada.
Naïssa	Criada d'Helena Justina, d'ulls grossos.
Gneu Aci Pèrtinax	Magistrat menor amb el rang d'edil (aficions: la disciplina).

A LA REGIÓ XIII (SECTOR AVENTÍ)

Marc Didi Falco	Un investigador privat amb idees republicanes.
Mare de Falco	Una mare; amb idees sobre tots els temes.
Didi Fest	Germà de Falco; heroi nacional (difunt).
Màrcia	Tres anys. Filla del germà de Falco.
Petroni Longus	Capità de patrulla de la guàrdia aventina.
Lènia	Una bugadera.

Esmaragde Un especulador immobiliari; a més, és propietari d'una escola de gladiadors.

EN ALTRES PARTS DE ROMA

Àstia Amistançada d'un traginer.
Juli Frontí Capità de la guàrdia pretoriana.
Glauc Originari de Cilícia. Propietari d'un gimnàs respectable: un personatge poc corrent.
Un cambrer de vi calent (Pudent.)
Un vigilant (Borratxo.)
Un cavall d'un jardiner (Se n'ignora l'estat.)

A BRITÀNIA

Gai Flavi Hilari Procurador imperial encarregat de les finances, sota la responsabilitat del qual hi ha les mines de plata.
Èlia Camil·la Esposa del procurador, germana petita del senador Camil Verus i del seu germà Publi.
Rufri Vital Un excenturió de la Segona Legió Augusta que viu retirat a Isca Dumnoniorum.
T. Claudi Trífer (Britànic.) Titular de la concessió per explotar la mina imperial de plata de Vebiodunum, al turons de Mendip.
Còrnix Sàdic. Capatàs responsable dels esclaus de la mina imperial de plata.
Síplex Oficial mèdic de la Segona Legió Augusta, a Glevum. (Aficions: la cirurgia.)

INTRODUCCIÓ

Roma, any 70 dC.

Una ciutat immersa en una gran confusió, ja que la mort de Neró havia posat fi a la dinastia regnant, fundada per Cèsar August. Una ciutat que governava un imperi immens: la major part d'Europa, el nord d'Àfrica i parts de l'Orient Mitjà. L'emperador Claudi (ajudat per un jove general desconegut anomenat Vespasià) fins i tot havia començat a establir-se en un territori salvatge que els romans miraven amb un horror absolut: Britània! Al cap de trenta anys, Vespasià havia estat el vencedor de la lluita pel poder després de Neró. Allò havia costat a Roma una guerra civil cruel. L'Imperi estava sumit en el caos. El Tresor es trobava en bancarrota. Vespasià necessitava convèncer urgentment els seus crítics que ell i els seus dos fills, Tit i Domicià, representaven la millor esperança de pau i de bon govern.

Mentrestant, Britània, que s'estava recuperant lentament de la revolta de la reina Boudicca, pagava les conseqüències de la mala administració de Neró. S'estaven atorgant a empresaris nadius concessions per explotar recursos miners importants, inclosa la principal mina imperial de plata, als turons de Mendip. Les mines estaven mal administrades: s'han descobert quatre lingots robats emesos a Charterhouse amagats sota d'un munt de pedres. ¿Qui els va robar, els va amagar tan ben amagats i no els va tornar a buscar? ¿I de quina manera aquell frau local tan llunyà afectava el nou emperador Vespasià, que lluitava per mantenir la seva posició a Roma?

Marc Didi Falco, que estava contra els emperadors però que servia l'Estat a la seva manera, sabia la veritat...

PART I

ROMA
ESTIU-TARDOR DE L'ANY 70 DC

Quan la noia va pujar les escales corrent, vaig pensar que portava massa roba a sobre. Érem a finals d'estiu. Roma xauxinava com un bunyol en una paella. La gent es descordava les sabates però no se les podia treure: ni tan sols un elefant podia travessar els carrers descalç. La gent s'estintolava en tamborets als portals foscos cama ací cama allà, nus fins a la cintura; i als carrerons del sector aventí, on jo vivia, només ho feien les dones.

Jo era al Fòrum. Ella corria. Portava massa sostres de roba i semblava perillosament acalorada, però ni l'assolellada ni l'ofec encara no l'havien vençut. Estava lluent i enganxosa com una trena de pastisseria, i quan es va precipitar amunt per les escales del temple de Saturn directament cap a mi, no vaig fer ni un gest per apartar-me. No vam topiar, però va anar de poc. Hi ha homes que neixen amb sort i d'altres que es diuen Didi Falco.

De prop, vaig continuar pensant que aniria més bé sense tantes túniques. Però no em malinterpreteu. M'agraden les dones amb una mica de roba perquè aleshores puc tenir l'esperança de treure'ls aquesta mica. Si de bon principi ja no en porten, tendixo a deprimir-me, perquè o bé s'han despullat per a algú altre o bé, tal com sol passar en el meu ofici, estan mortes. Aquella espurnejava de vida.

Potser en una gran mansió revestida de marbre, amb fonts i patis enjardinats i ben ombrejats, una senyoreta ociosa podia estar fresca fins i tot embolicada amb robes brodades i carregada de braçalets d'ambre i d'atzabeja des del colze fins al canell. Però si arrencava a córrer, se'n penediria immediatament. La calitja la faria fondre. Les robes finíssimes se li enganxarien a totes les línies del seu cos esvelt.

Els cabells nets se li empegarien al clatell com una heura torturadora. Els peus li relliscarien sobre les soles molles de les sandàlies, regalims de suor li rajarien coll avall cap a les interessants clivelles que hi havia sota d'aquelles túniques tan boniques...

—Perdó! —va dir entre esbufecs.

—Perdona'm a mi!

Em va passar arran i jo em vaig apartar educadament. Ella es va fer a un costat i jo em vaig fer a un costat. Havia anat al Fòrum a parlar amb el meu banquer; estava pansit. Vaig rebre aquella aparició ardent amb l'interès d'un home que necessita que li marxïn les cabòries del cap.

Era menuda. A mi m'agradaven altes, però estava disposat a cedir. Era diabòlicament jove. En aquella època buscava dones madures, però aquella es faria gran, i jo podia esperar. Mentre fèiem vaivens a les escales, va mirar enrere espantada. Vaig admirar les seves espatlles ben fetes i em vaig entretenir a observar-les amb deteniment. Aleshores vaig tenir un ensurt. Eren dos, dos trossos lletgíssims de carn de presó, amb cara de curts de gambals i tan amples com alts, que s'obrien pas entre la multitud en direcció a ella, encara no a deu passes. La noieta estava aterrida.

—Surt del mig! —va suplicar.

Jo no sabia què fer.

—Quines maneres! —vaig protestar pensorosament quan els dos curts de gambals ja eren a cinc passes.

—Surt del mig, sisplau! —va bramar ella. Era perfecta!

Era una escena habitual al Fòrum. Teníem l'arxiu i el Capitoli ben bé sobre nostre, a mà esquerra; a la dreta hi havia els jutjats i, via Sacra enllà, el temple de Càstor. Al davant, més enllà dels *rostra* de marbre blanc hi havia l'edifici del Senat. Tots els pòrtics estaven atapeïts de carnisers i de banquers i tots els espais oberts estaven plens de gent suada, sobretot, d'homes. A la plaça ressonaven els renecs de les rècules d'esclaus que s'entrecruaven com en una desfilada militar mal organitzada. L'aire estava carregat de pudor d'all i d'ungüent per als cabells.

La noia va fer un saltet cap a un costat i jo la vaig imitar.

—T'has perdut, senyoreta? —vaig preguntar amablement.

Estava massa desesperada per fer comèdia.

—Necessito un magistrat de districte.

Tres passes; les opcions s'anaven esgotant de pressa. La cara li canvià.

—Ajuda'm!

—Amb molt de gust.

Em vaig fer responsable de la situació. Quan el primer curt de gambals se li llançà a sobre, la vaig apartar agafant-la per un braç. De prop encara semblaven més fermes, i el Fòrum no era un lloc per trobar ajuda. Vaig clavar la sola de la meua bota a l'estèrnium del primer faci-nerós i després vaig estirar vigorosament el genoll. Vaig sentir que la cama m'espetegava, però el bou de càrrega anà a parar contra el seu company i tots dos van tentinejar enrere com uns acròbates sense equilibri. Vaig buscar frenèticament al meu voltant la manera de fer una maniobra de distracció.

Com cada dia, les escales estaven atapeïdes de firaires il·legals i de parades de fruita massa cara. Vaig considerar la possibilitat de llançar uns quants melons, però esclafar la fruita comportava una reducció d'ingressos per a l'hortolà que la venia. Com que jo també tenia uns ingressos reduïts, vaig triar uns atuells de coure molt bonics. Fent força amb el múscle, vaig capgirar-ne una parada sencera. El xiscl de l'amo de la parada va quedar ofegat quan les gerres, les palanganes i les urnes van començar a rodolar i a abonyegar-se per les escales del temple seguides pel seu amo desesperat i per diversos vianants honestos, tots amb l'esperança de tornar a casa amb una fruitera nova sota el braç.

Vaig agafar la noia i em vaig enfilear escales del temple amunt. Sense aturar-me a admirar la bellesa i la dignitat del pòrtic jònic, la vaig fer passar per sota de les sis columnes i vam entrar al recinte sagrat. Ella va xisclar, jo vaig tirar endavant de pressa. Feia tanta fresca que tremolàvem i estava tan fosc que suava. Se sentia una pudor amb molta història. El soroll de les nostres passes sobre el terra antic de pedra era ràpid i sec.

—Hi puc entrar, jo, aquí? —va murmurar.

—Fes cara de devota, que només és de passada.

—Però si no podem sortir!

Per poc que coneguis el temple, saps que tenen una única entrada senyorial al davant, i per poc que coneguis els sacerdots has vist que solen tenir alguna porteta discreta només per a ells al darrere. Els sacerdots de Saturn no ens van fallar.

La vaig fer sortir per la banda de la pista de curses i vam anar cap al

sud. La pobra noia s'havia escapolit de l'arena per anar a ficar-se en un cau de lleons. La vaig fer córrer per carrerons foscos i corriols pudents fins al meu terreny.

—On som?

—Al sector aventí, el sector XIII. Ara som al sud del circ Màxim i anem cap a la carretera d'Òstia.

Allò no la tranquil·litzaria; era com una ganyota de tauró per a una palaia. Segurament li havien advertit que no es fiqués en llocs com aquells. Si les seves mainaderes sabien què feien, també l'haurien posat en guàrdia contra homes com jo.

Després de travessar la via Aureliana, vaig alentir una mica el pas perquè ja era al meu propi terreny i també perquè la noia estava a punt d'ofegar-se.

—On anem?

—Al meu despatx.

Em va semblar que respirava. No va durar gaire: el meu despatx eren dues habitacions al sisè pis d'un edifici fosc on les parets només s'aguantaven amb fang i amb xinxes mortes. Abans que els veïns poguessin calcular el preu dels seus vestits, la vaig allunyar del fanguissar que feia de carrer i la vaig fer entrar a la bugaderia de la Lènia, típica d'uns barris baixos. Però vam sentir la veu de l'Esmaragde, l'amo del meu pis, i vam recular ràpidament.